

РОЗВИТОК БІРЖОВОГО РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано сучасні тенденції розвитку криптовалют у світі загалом та в Україні. Визначені особливості виникнення, економічна сутність, роль, основні види криптовалют та особливості їх обігу. Встановлено сучасний стан розвитку ринку криптоактивів в Україні та досліджено, які існують заходи для врегулювання відносин у сфері цифрових активів. Запропоновано рекомендації щодо успішної легалізації криптовалют та їх ефективного використання.

Ключові слова: криптовалюта, цифрові технології, цифрові гроші, біткоїн, еволюція грошей.

Abstract

Current trends in the development of cryptocurrencies in the world as a whole and in Ukraine are analyzed. Peculiarities of origin, economic essence, role, main types of cryptocurrencies and peculiarities of their circulation are determined. The current state of development of the cryptocurrency market in Ukraine is established and the existing measures for the settlement of relations in the field of digital assets are investigated. Recommendations for successful legalization of cryptocurrencies and their effective use are offered.

Keywords: cryptocurrency, digital technologies, digital money, bitcoin, the evolution of money.

Вступ

У процесі швидкого розвитку інформаційних технологій щодня з'являються нові інструменти управління економікою, до яких можна віднести й електронні гроші. Економіка більшості країн поліпшується та розвивається, а люди знаходяться у вічному пошуку кращого та зручнішого. Це і зумовило появу на ринку аналогу традиційних валют — криптовалюти.

Результати дослідження

Криптовалюта – це повністю цифрова валюта, емісія та операції з якими відбуваються криптографічними методами на основі асиметричного шифрування. За випуск та обіг криптовалюти не відповідає жоден банк, функціонування системи відбувається в цифровій мережі повністю незалежно від будь-яких урядів – децентралізовано [1].

Історія виникнення криптовалюти пов'язана з відсутністю швидкого способу проводити анонімні платежі з високим рівнем захищеності. З 1990 р. для забезпечення конфіденційності платежів почала використовуватись криптографія. Після того, як з'явилась криптовалюта, проблема анонімності була вирішена. Фактичним та реальним роком народження криптовалюти є 2009 р. Саме тоді почали користуватись першою та найвідомішою криптовалютою – Bitcoin [2].

Вартість криптовалюти встановлюють лише учасники ринку, які беруть участь у процесі купівлі та продажу на платформі обміну. Нараховують більше 9000 видів криптовалют. З розвитком цієї сфери кількість криптовалют постійно зростає.

Як і будь-яка інша валюта, криптовалюта здатна обмінюватись на будь-яку іншу валюту за поточним курсом. Тобто, криптовалюта має свою ціну та кількість. Тому, здійснюючи аналіз стану ринку криптовалюти, спираються саме на ці характеристики.

Доцільно проаналізувати топ-10 найпопулярніших криптовалют у світі, їх вартість у доларах США станом на 2 квітня 2022 р., а також ринкову капіталізацію у доларах США. Результати представлені у табл. 1.

Таблиця 1 – Топ-10 криптовалют у світі станом на 2 квітня 2022 р.

Криптовалюта	Ціна, дол. США	Ринкова капіталізація, дол. США	24 години, у %	7 днів, у %
Bitcoin	46171,93	877 209 766 363	-0,43	4,08
Ethereum	3473,64	417 587 678 999	0,27	11,20
Tether	1	21 618 339 358	-0,02	-0,01
BNB	443,01	73 196 856 106	-0,71	6,91
USD Coin	1	51 641 172 448	0,03	0,02
Solana	136,19	44 494 200 442	-0,18	32,48
Terra	113,65	40 230 817 749	7,22	24,49
XRP	0,8291	39 947 409 816	0,04	-0,15
Cardano	1,16	39 092 528 844	-1,02	2,48
Avalanche	97,68	26 162 830 735	-1,12	13,43

Наведені дані показують, що найбільша ринкова капіталізація спостерігається у криптовалюті Bitcoin – 877 209 766 363 доларів, у криптовалюті Ethereum – 417 587 678 999 доларів та криптовалюті Tether – 21 618 339 358 доларів. Зміни у вартості криптовалюті Bitcoin за добу станом на 02.04.2022 року становлять -0,43%, а за тиждень - 4,08%; у криптовалюті Ethereum за добу 0,27% та за тиждень 11,20%; у криптовалюті Tether за добу -0,02%, за тиждень -0,01%.

Попри велику волатильність криптовалют, їх популярність вказує на те, що світ вступив у нову еру з фінансової та грошової точок зору. Україна увійшла до світового топу за кількістю користувачів криптовалют у відсотковому співвідношенні до загальної чисельності населення держави – 12,73%. Проте обсяг українського ринку криптовалют розцінювати навіть приблизно неможливо. Перешкоджає принцип анонімності, покладений в основу операцій із криптовалютою. З однієї сторони, чим краще розвинена в економічному плані держава, чим вище у ній рівень суспільних свобод, тим скоріше вона засвоює та використовує собі на користь всі інновації та переваги цифрової економіки, з іншої сторони, чим гірше в країні з економікою та демократією, тим менше в неї шансу для розвитку новітніх технологій. Україна знаходиться у двозначній ситуації. Країна має блискучі шанси для цифрового розвитку, а саме, багато талановитих фахівців, непогану комунікаційну інфраструктуру, відомі у всьому світі стартап-проекти, проте, через відсутність зваженого державного підходу та єдиної стратегії цифрової економіки, маємо багато штучних обмежень, які утворюють для цього процесу значні перешкоди. Насамперед, це стосується застарілої нормативно-правової бази. Відсутність повного пакета законів (про електронні довірчі послуги, «хмарні» технології, електронні комунікації, кіберзахист, регулювання криптовалют) ставлять під сумнів розвиток в Україні криптоіндустрії [3].

Для більшості країн світу характерною є відсутня або неналежно розвинена законодавча база, що врегулює питання криптовалютних операцій. Україна не є винятком. В нашій державі на даний момент не створено правового базису регулювання, обороту та використання криптовалют. Проте, варто зазначити, що наприкінці 2020 р. Верховною Радою у першому читанні прийнято законопроект «Про віртуальні активи», що має на меті законодавчо врегулювати принципи функціонування ринку віртуальних активів. Згідно з цим законопроектом державне регулювання і контроль в сфері обігу криптовалют здійснюватиме Національний Банк України. Проте держава не нестиме ніяких зобов'язань та відповідальності за відшкодування вартості у випадку знецінення або втрати [4].

Фактично, ринок криптовалют в Україні знаходиться в тіні. Перші українські компанії, що займалися криптовалютою, здебільшого пропонували фізичний обмін криптовалют за готівку, а також здійснювали грошові онлайн операції. Оскільки фізичні особи не стикалися з таким видом транзакцій до цього, здійснювати їх самостійно було ризиковано і технічно непросто. Тому подібного роду компанії взяли на себе роль своєрідного посередника, за що і отримують оплату у вигляді певних відсотків від загальної суми транзакції – подібно до звичайних банків. Найбільш популярними майданчиками купівлі-продажу криптовалют в Україні є: Kuna, BTC Trade, мобільний гаманець Bitxfy, агрегатор Best Change, платформи LocalBitcoins і CoinMama, а також біткоіни-обмінники UkrCash, E-BTC, Let'sPay і Bitcoin24 [5].

До найбільш популярних криптовалют в Україні, як і у світі, належать Bitcoin і Ethereum (рис 1). В Україні офіційно жодна юридична особа не декларує ведення діяльності на ринку криптовалют, проте в країні діє належна інфраструктура – покупців, продавців, бірж, майнерів і розробників нових видів криптовалют. До учасників ринку криптовалют в Україні також належать емітенти токенів. Наразі

обсяги ICO (криптовалюти) компаній з українським походженням сягнули 100 млн. дол. США. Найбільшу вартість серед вітчизняних криптовалют має MinexCoin – 35 млн. дол., TaaS – 25,2 млн. дол. та ін [5].

Висновки

Ринок криптовалют розвивається стрімкими темпами. Україна усвідомлює важливість розвитку ринку криптовалют і працює над нормативно-правовою базою, що виражається у прийнятті законопроектів, які утворюють правову базу для функціонування криптовалют в Україні. З постійним вдосконаленням ІТ-технологій, належного криптографічного захисту, покращення інфраструктури функціонування нового виду грошей, аналізу динаміки зростання капіталізації, криптовалюти займатимуть усе більш помітне місце в житті українців.

Для того, щоб криптовалюта стабільно функціонувала на ринку України потрібні заходи з популяризації, юридичні консультації для бізнесу та фізичних осіб, стимулювання появи ліквідного ринку (наприклад, гривня-біткоїн), створення ІТ-школ для систематизації знань із технічного складника криптовалют, особливо – методів захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сенік О. Класифікаційні ознаки та види криптовалют у світовій економіці. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2020. Вип. 44. С. 213-219. URL: <http://dx.doi.org/10.30970/meu.2020.44.0.3443> (дата звернення 09.05.2022).
2. Федорова Ю.В. Криптовалюти та їх місце у фінансовій системі. *Економіка і суспільство*. 2018. № 15. С. 771-774. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/116.pdf (дата звернення 08.05.2022).
3. Данченко О. Чи є перспектива у криптовалют в Україні? *UAinfo*: веб-сайт. URL: <https://uainfo.org/blognews/1504167040-chi-e-perspektiva-u-kriptovalyut-v-ukrayini-.html> (дата звернення: 08.05.2022).
4. Чому Україна легалізує криптовалюту не з того кінця. *Економічна правда*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2021/01/26/670382/> (дата звернення 08.05.2022).
5. Як можна використовувати біткоїн? *Юридичний портал України*: веб-сайт. URL: <https://lawportal.com.ua/pravovij-status-btc-kupivlja-prodazh.html> (дата звернення 08.05.2022).
6. Як влаштований ринок криптовалют в Україні. *Financial club*: веб-сайт. URL: <https://finclub.net/analytics/kak-ustroen-rynok-kriptovalyut-v-ukraine.html> (дата звернення 09.05.2022).

Терещук Артем Дмитрович - студент групи П-19б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tereshchukartem.2001@gmail.com

Пілявоз Тетяна Миколаївна - к.е.н., доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: vitan1975.75@gmail.com

Artem Tereshchuk - P-19b student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : tereshchukartem.2001@gmail.com

Piliavoz Tetiana – Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship and Financial Activity, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia